

HAYSIYETSİZ HAYAT SÜRME SEBEBİ İLE BOŞANMA

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'muz boşanma sebeplerini konuları bakımından genel ve özel boşanma sebepleri olmak üzere ikiye ayırmıştır.

Konuları bakımından özel boşanma sebepleri; 161. maddede düzenlenen zina, 162. maddede düzenlenen hayata kast, yine 162. maddede düzenlenen pek kötü veya onur kırıcı davranış, 163. maddede düzenlenen suç işleme ve yine 163. maddede düzenlenen haysiyetsiz hayat sürme, 164. maddede düzenlenen terk ve son olarak 165. maddede düzenlenen akıl hastalığıdır.

Görüldüğü üzere haysiyetsiz hayat sürme, konusu bakımından kanunun özel olarak tanımladığı/sayıdığı bir boşanma sebebidir.

Haysiyetsiz hayat süren eşin kusurunun bulunması yani bilerek ve isteyerek bu yolu seçmesi gereklidir.

Haysiyetsiz hayat sürme belli bir olguyu ya da durumu gösterir ve diğer şartları da sağladığı takdirde boşanma için tek başına yeterli bir sebeptir.¹

Boşanma sebepleri evlilik üzerindeki etkisi bakımından ise ikiye ayrılmaktadır. Bunlar; mutlak boşanma sebepleri ve nispi boşanma sebepleridir. Boşanma sebepleri bakımından mutlaklık ile nispiyet arasındaki basit fark; boşanma sebebi teşkil edecek bir olayın ya da durumun varlığı halinde evlilik üzerindeki etkisine bakılmaksızın boşanmaya karar verilebilmesidir.²

Örnek olarak; zina ya da hayata kast mutlak boşanma sebeplerinden iki tanesidir. Eşlerden bir tanesinin zina yapması, diğer eşe boşanma davası açıp zina olayını ispat etmesi halinde boşanma hakkı vermektedir. Aynı şekilde eşlerden bir tanesinin diğerini öldürmeye teşebbüs etmesi, öldürmek için hazırlıklar yapması da mutlak yani öldürmeye teşebbüsün evlilik üzerindeki etkisine bakılmaksızın boşanma kararı verilmesine yeterlidir.

Bu bakımdan haysiyetsiz hayat sürme nispi bir boşanma sebebidir. Bunda, haysiyetsiz hayat sürmenin varlığı halinde bu durumun diğer eş bakımından ortak yaşamı/evlilik birliğini sürdürmeyi beklenemez/katlanamaz/çekilemez duruma getirmesi kastı aranmaktadır.³

Haysiyetsiz hayat sürme kavramı elbette ki kanunda tanımı yapılmış bir kavram değildir. Zira haysiyetsiz hayat sürme toplumdaki topluma, yöreden yöreye ya da kişiden kişiye değişebilen bir kavramdır. Ancak genel olarak bir tanım vermek gerekirse; namus, şeref ve haysiyet kavramlarından uzak yaşamaktır. Buradaki namus, şeref ve haysiyet kavramları Türk toplumunun genelini kabul ettiği namus, şeref ve haysiyet kavramlarıdır.

Örnek vermek gerekirse; ayaşlık, kumarbazlık, homoseksüellik, uyuşturucu bağımlısı olmak, gönüllü tellallığı yapmak haysiyetsiz hayat tarzı olarak kabul edilmektedir.⁴

2009 yılında verdiği bir kararda Yargıtay başkanı ile bir müddet evlilik dışı birlikte yaşamayı haysiyetsiz hayat sürme kapsamında değerlendirmiş ve boşanma kararı verilmesi gerektiğini hüküm altına almıştır.⁵

Kanunun kullandığı 'haysiyetsiz hayat' tabirinden de anlaşılacağı gibi tek seferlik fiiller ya da durumlar, diğer

eşe karşı açılacak boşanma davasında haysiyetsiz hayat sürme sebebine dayanma hakkı vermez. Başka bir ifade ile haysiyetsiz kabul edilen işin, durumun devamlılık arz etmesi gereklidir.⁶ Fiilin ya da durumun devamlılık arz etmemesi halinde yine de boşanma davası haysiyetsiz hayat sürme sebebine dayanarak açılmışsa davanın reddine karar verilmektedir.

Örnek olması bakımından, Yargıtay bir kararında evli kadının başka bir erkekle bir kereye mahsus aldatma içerikli konuşmasını ve mesajlaşmasını haysiyetsiz hayat sürme olarak kabul etmemiştir. Bahis mevzu kararda bu konuşmaların dahi koca bakımından ortak yaşamı çekilmez hale getirdiği tespit edilmiş; ancak kadının bu davranışının devamlılık arz etmemesinden ötürü haysiyetsiz hayat sürme sebebi ile boşanma talebi kabul edilmemiştir.⁷

Başka bir husus ise haysiyetsiz hayat süren eşin kusurunun bulunması yani bilerek ve isteyerek bu yolu seçmesi gereklidir. Evlilik birliği içinde böyle bir hayatı tercih eden eşin akıl hastalığı varsa yine boşanma davasında haysiyetsiz hayat sürme sebebine dayanmak hatalı olacaktır. Zira kasıt bulunmamaktadır.

Karşı tarafın haysiyetsiz hayat sürdüğünü, örneğin kumarbaz olduğunu iddia eden taraf bu durumu ispatlamakla da yükümlüdür. Kocasının devamlı kumar oynadığını iddia eden kadın açtığı boşanma davasında bu durumu ispat edememişse ve koca da boşanma istemişse davanın reddine ve evliliğin devamına pek tabii karar verilebilecektir.

Yargıtay 2004 yılında verdiği bir kararında ispat hususuna değinmiş ayrıca mahkemece dosyada toplanan delillerin ve tanıkların titizlikle değerlendirilmeyip eksik inceleme yapıldığı gerekçeleri ile yerel mahkeme kararlarını bozmuştur.⁸

Yine yukarıda söylediğimiz üzere haysiyetsiz hayat süren eşin bu tarz hayatının diğer eş tarafından evlilik bakımından katlanılmaz/çekilmez/dayanılamaz olması gerekmektedir.⁹

Burada şu hususu eklememiz gerekir ki kendisi de eşinin haysiyetsiz durumuna iştirak eden kişi sonradan eş hakkında haysiyetsiz hayat sürüyor gerekçesine istinaden boşanma davası açma hakkına sahip değildir.

Örneğin, her iki eşin de ayyaş olduğu, kumarbaz olduğu ya da eş değiştirme (swinger) fiilleri gibi olaylarda eşlerden bir tanesi sonradan bu gerekçelerle haysiyetsiz hayat sürme sebebine istinaden boşanma davası açtığında haklı bulunmayacaktır. Bu hususla ilgili bir kararında Yargıtay; kadına isnat edilen olaylardan sonra evlilik bir müddet devam ettiğinden ötürü, koca, kadının önceki davranışlarını affetmiştir ya da en azından hoş görmüştür gerekçesi ile haysiyetsiz hayat sürme durumunun koca bakımından evliliği çekilmez/katlanılmaz hale getirmediğine hükmedebileceğini ifade etmiştir.¹⁰

Buna benzer bir yaklaşımla evlenmeden önceki hayat tarzı diğer eş tarafından biliniyorsa ya da haysiyetsiz sayılan davranışların üzerinden belli bir müddet geçtiyse bu davranışlar eş tarafından affedilmiş ya da en azından

Deneme

Av. ABDULLAH SELİM BABAĞLU

hoş görülmüş kabul edilip bu sebebe bağlı olarak boşanma davası haklı olmayacaktır.¹¹

Bu özel boşanma sebebi ile alakalı çok şey söylemek mümkün ancak çocuğun velayeti hususunda da kısaca bahsedip bu konuyu bitirmek istiyoruz.

Şöyle ki; eşlerden birinin haysiyetsiz hayat sürdüğü mahkeme kararı ile tespit edildiği takdirde boşanma ile çocuğun velayeti de haysiyetsiz hayat süren eşe verilmez. Zira burada önemli olan çocuğa güvenli, temiz, tutarlı bir ev ortamı sağlamak, böylelikle çocuğu korumaktır. Toplumun gözünde haysiyetsiz hayat sürdüğü kanısı olan eşe çocuğu vermek bu bakımdan tutarlı olmayacaktır.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 01/12/2004 tarihli, 2004/13099 Esas ve 2004/14288 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 24/03/2004 tarihli, 2004/2655 Esas ve 2004/3715 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 07/06/2006 tarihli, 2006/3081 Esas ve 2006/8990 Karar sayılı kararı.

@selimbabaoglu

https://m.facebook.com/babaogluhukuk/

KAYNAKÇA

Gençcan, Ömer Uğur : **Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar**, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010.

YARGI KARARLARI

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 09/11/2009 tarihli, 2009/16450 Esas ve 2009/19112 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 26/06/2012 tarihli, 2011/22536 Esas ve 2012/17686 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 13/03/2003 tarihli, 2003/2300 Esas ve 2003/3448 Karar sayılı kararı.

Notlar

1. Ömer Uğur Gençcan, Boşanma Tazminat Nafaka Hukuku Bilimsel Açıklama ve İçtihatlar, Ankara, Yetkin Yayınları, 2010, s. 110.
2. A.e., s. 111.
3. A.e., 112.
4. A.e., 157
5. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 09/11/2009 tarihli, 2009/16450 Esas ve 2009/19112 Karar sayılı kararı.

6. Gençcan, a.g.e., s.159.
7. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 26/06/2012 tarihli, 2011/22536 Esas ve 2012/17686 Karar sayılı kararı.
8. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 13/03/2003 tarihli, 2003/2300 Esas ve 2003/3448 Karar sayılı kararı.
9. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 01/12/2004 tarihli, 2004/13099 Esas ve 2004/14288 Karar sayılı kararı.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 24/03/2004 tarihli, 2004/2655 Esas ve 2004/3715 Karar sayılı kararı.

9. Gençcan, a.g.e., s.160

10. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, 07/06/2006 tarihli, 2006/3081 Esas ve 2006/8990 Karar sayılı kararı.

11. Gençcan, a.g.e., s.164